

Effectieve loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleiding (LOB) in het vmbo

Werkzame elementen

Aanpak

Doel: zicht op effectieve aanpakken voor LOB in het vmbo

Effectief: wanneer het de loopbaanontwikkeling van leerlingen positief beïnvloedt.

Nationale en internationale literatuurstudie

- 69 studies geselecteerd (waarvan 12 Nederlandse studies)
- Zeven werkzame elementen

Zeven werkzame elementen

1. Verbinding leggen met de praktijk
2. De leerling heeft een actieve rol
3. Samenhangend traject met betrokkenheid van de school
4. Reflectie
5. Ouders zijn betrokken
6. Omgaan met verwachtingspatronen
7. Vergroten van self-efficacy en beroepsinteresse via kennisverwerving

1. Verbinding leggen met de praktijk

Contact met de praktijk en ervaringen opdoen is onontbeerlijk bij het maken van weloverwogen loopbaankeuzes.

Voorwaarden

- Keuzemogelijkheid in het bedrijf/beroep
- Vooraf doel en aard van de activiteit duidelijk gecommuniceerd
- Inkaderen in het grotere geheel van LOB

Wat levert het op

- Kennis over beroepsmogelijkheden en interesse voor beroepsrichtingen waar grote tekorten zijn wekken
- Vooroordelen wegnemen en verkeerde beeldvorming recht zetten

2. De leerling heeft een actieve rol

Een werkbezoek is doorgaans effectiever als een leerling zelf ook een actieve rol heeft.

Voorwaarden:

- Actieve werkvormen (hands-on activiteiten, presenteren aan medeleerlingen, problem-based of project-based werken)

Wat levert het op

- Helpt bij het studiekeuzeproces

3. Samenhangend traject met betrokkenheid van school

Het is effectiever als er een samenhangend traject is met verschillende op elkaar aansluitende activiteiten.

Voorwaarden

- Activiteiten integreren in het grotere geheel van het LOB-curriculum
- Verbinding tussen LOB-activiteiten expliciet maken

Wat levert het op

- Leerlingen en docenten zien de samenhang in de LOB-activiteiten

4. Reflectie

Zinvolle reflectie kan bestaan uit een reflectiegesprek met bijvoorbeeld activerende werkvormen die leerlingen aan het denken zetten over wat bij de leerling past en waarom.

Voorwaarden

- De docent of loopbaancoach stelt vragen, vraagt door
- Reflectie moet niet uitsluitend schriftelijk plaatsvinden

Wat levert het op

- Leerlingen worden aangemoedigd om zowel vooraf als na activiteiten, na te denken over keuzemogelijkheden en een volgende stap te zetten

5. Ouders zijn betrokken

Ouders zijn de belangrijkste beïnvloeders en gesprekspartners bij de studie- en beroepskeuze.

Voorwaarden

- Kennis over het onderwijs en de arbeidsmarkt
- Ouders stimuleren en ondersteunen hun kind en gaan samen met het kind op onderzoek uit

Wat levert het op

- Bevordert dat ook thuis gesprekken plaatsvinden over de studie- en beroepskeuze

6. Omgaan met verwachtingspatronen

Verwachtingspatronen van anderen kunnen leiden tot weinig ruimte voor eigen keuzes en wensen en onderschatting.

Voorwaarden

- Aandacht voor het omgaan met verwachtingspatronen van anderen
- Aandacht besteden aan barrières die leerlingen kunnen ervaren

Wat levert het op

- Meer vertrouwen op eigen capaciteiten, toename zelfvertrouwen, volgen van eigen intrinsieke motivatie en interesses

7. Vergroten van self-efficacy en beroepsinteresse via kennisverwerving

Voldoende geïnformeerd zijn over beroepsrichtingen, beroepen en opleidingen die nodig zijn om die beroepen te bereiken is een noodzakelijke voorwaarde om een goede keuze te kunnen maken.

Voorwaarden

- Aanbieden van consistente informatie

Wat levert het op

- Meer kennis en zelfvertrouwen om goede (loopbaan)keuzes te kunnen maken en een positievere beeldvorming over de beroepspraktijk

Discussie

Nieuwe loopbaancompetentie “omgaan met verwachtingspatronen, loopbaanbarrières en stereotypering”, in aanvulling op de vijf loopbaancompetenties van Meijers e.a. (2006).